Kiek ins nao bove

Jef Bartelet, VMG 20-2-2013

Er is veel te ontdekken aan het vroegere buitenhuis op landgoed De Kanjel (Mariënwaard 35) dat Petrus Regout in 1862 aankocht; waar hij nog het nodige aan liet verbouwen en er de ietwat vreemde en buitenissige naam 'La Grande Suisse' aan gaf.
Maar van voor zijn tijd is de afbeelding van een godin (van de vrede?) met leeuw in het fronton van de voorgevel en het chronogram dat in twee gedeeltes terug te vinden is op de gloriëtsjes (theekoepeltjes) in de tuin.

De tekst bevat een bekend thema uit de Romeinse poëzie, dat het stadsleven vol beslommeringen afzette tegen het rustige platteland (tenminste voor diegene die daar niet als boer zijn brood hoefde te verdienen). In de 18e eeuw paste het prima in de tijdgeest. Was het niet Marie-Antoinette die in de paleistuin een idyllisch boerderijtje liet bouwen om daar herderinnetje te spelen? Het was toen tevens gebruikelijk dat aanzienlijke families een buitenplaats bezaten ter aangename verpozing en het onthalen van gasten, een zogenaamd 'maison de plaisance'.

De gevelsteen van DE BOER in zijn zondagse pak, versierd met strikjes en gespen, die trots wijst naar wat vermoedelijk een boterton moet zijn, is als latere toevoeging ingemetseld in een vroegere stalmuur achter het huis.
Een vreemde plek voor zo'n steen en hij is dan denkelijk ook afkomstig van Muntstraat 7 dat 'in den boer' als huisnaam voerde. Dat was het geboortehuis van Maria Aldegonde Hoeberechts die in 1825 trouwde met Petrus Regout en dat verklaart mogelijk de aanwezigheid van deze steen hier op deze plek.
Gezien de zwierige versiering in Lodewijkstijl aan weerskanten en de kleding van de boer is de voorstelling 18e eeuws, maar eigenaardig genoeg is de stijl van de opgelegde letters in het onderschrift meer 19e eeuws (een latere toevoeging?).

Het huis de (grote) Kanjel was in 1733 in het bezit van Jacques de Mewen, die het in 1736 liet verbouwen. Het chronogram op de twee gloriëtsjes (theehuisjes) in de tuin uit dat jaar: **SIT GAUDIUM RURI / QUIBUS CURA TRAIECTI** is te vertalen als:

MOGE ER VREUGDE ZIJN
OP HET PLATTELAND (of
HUN BUITEN) VOOR
DIEGENEN DIE ZORG
DRAGEN VOOR MAASTRICHT

of:
MOGEN DE BESTUURDERS
VAN MAASTRICHT EEN
AANGENAAM VERBLIJF
HEBBEN OP HUN BUITEN

of:
BESTUURDERS VAN
MAASTRICHT, VEEL
PLEZIER BIJ DE BOEREN

(vertalingen: Ben Bongers)